

ՌՈՒՍՆԵՐԻ ԽԱՂԱԴ ՆԵՐԻՆԾՈՒՄԸ Հայաստան

Սիլաշի գյուղանտեսական շուկան (ԳՈՒՄ) ցննության մեջ է, նկատի ունեմ այն հատվածը, որտեղ սիրում՝ ես կասեի գեղարվեստական ձեւավորումով փաթեթավորված չոր մրգեր են վաճառում, գեղեցիկ դասավորված թարմ դրույթեր, մեղր, ընական օլի ու լավաշ: Ոտևսներն են եկել: Շուկայի այս մասում վաճառողներիները չունեն խեղճ ժես, հագնված են կոկիկ, տեղը տեղին շուրջաված: Վարժ ոռուսերն են խոսում: Ձաղցր սուզուխից մի մեծ կտր դոկելով՝ գնորդներին բաջալերում են համեստել, վսահ՝ որ ոռուսները գնելու են: «Ոտևսները գերմանացիների ու մյուսների մես սեղանները նկարելով չեն բավարարում, մեծ գնումներ են անում ու չեն էլ սակարկում,- ասում է վաճառողներիներից մեկը եւ ավելացնում,- համ էլ տարվա էս եղանակն ո՞վ էր ժամանել ես առաջարդ»:

Նախորդ շաբաթավեցին էր, որ ոռուսերի մեծ խմբեր Եկան Երևան, ըստ կիսապատճենական սվյաների՝ մեկ օրում ավելի քան 30 հիմնարիո է վայրէց կատարել «Զվարթնոց» օդակայանում: Դիմա նրանք ամեն տեղ են, նկատի ունեն մայրաբաղադրի կենտրոն: Ցնծության մեջ են նաեւ հյուրանոցները, սրարանները, արագ սննդի կետերը: Ծանրաբեռնված են աշխատում նաեւ բանկերը, հատկապես բարսյին սղասարկման դատուհանները: Ուստի ու տեղացի հայերը ձեւը գիտեն բարսից բարս հաշվաները փոխանցելու, Ուստասանում արեւմյան դաժամիցոցների տակ ճկրտող գումարներից հետո-որ չափաբաժն «առատարելու»:

Ոռուսները բանկումաներից գումար համելու համար չեն եկել միայն. նրանցից ոմանի այստեղից են ուզու շարունակել միջազգային ֆինանսանետական եւ այլ կազմակերպություններում իրենց աշխատանքը, ուրիշներ՝ օսարերկյա դեսպանաներում իրենց փաստաթյուրն ու գործերը լրացնելու. Ու ասկավին ուրիշներ, հասկացես Երիսասարդ գոլցեր, Մարշի 8-ի առթիվ ժամանակ անցկացնելու: Ու թեեւ դավադրական տեսության մեր կարկառուն Եւրկայացուցիչները նրանց Դայասան գալը դիմարկում են որդես ինքնեւզնցիա, նույնիսկ՝ գործակալական խմբերի ներքափանցում՝ Երկիր ներսից գրավելու հատուկ ծրագրով, սակայն դարձ, շատ դարձ տրամադրանությունը հոււում է, որ ոռուսասանցիների մեծամասնությունը, բոյկոտի եւ համաեւրոպական ասելության ներկա դայաններում, ավելի նոտիկ, ավելի հարմար, աղափու ու հյուրնեկալ Երկիր չչունեն, քան Դայասանը, որտեղ հասկանում են իրենց լեզուն, սիրում են իրենց մշակույթը, հյուրընկալ են, բիւսոնյա, նաեւ դատմականորեն բարեկամ, եւ որտեղ, Վեջադես, գՏնվում է իրենց կարեւոր ռազմարազան, Արցախի խաղաղադահ գորագունդն է վրադիր: Խել ինչ վերաբերում է՝ «գործակալական» կամ «լրտեսական» ցնդաբանությանը, հարցումն առաջանում է ըստինյան՝ Ոռուսասանը այս դահը դիմի ընթերք Դայասանում իր ողբականամերի արեն ինչ շարերում համարում երավանացնեն:

Նախորդ շաբաթ հայտնել եմ իմ կաժիքը Ուկրաինայի դեմ ռազմական գործողություններ ձեռնարկելու նախագահ Պուտինի հայլ մասին, որի հետևանքներից է նաև մեր Երկրով հետարքրվելու ռուսների մղումը։ Կրկնեմ՝ հարեւան Երկի ու հարազա ժողովրդի դեմ ռազմական գործողություններ ձեռնարկելու հարցում Կրեմլը քոյլ սկեց հաշվարկային Երկու՝ կողմանական սխալ։ Առաջին՝ թերագնահատեց ուկրաինացիների դիմադրողական կարողությունները, որի դաշտառով ռուսական զորքը արդեն 3-րդ շաբաթություն կարողանում կատարուվածիա դարտադրել Կիեվի կառավարությանը եւ ստիպված է միրճվել բաղաների դատերազմի մեջ (ինչդեռ ասում են՝ դատերազմ սկսելու պահին հետև է, բան այն պարտելը)։ Եվ Երկրորդ թերագնահատեց արեւամյան Երկրների միասնական ուժ ցուցադրելու կամքը, հաւաքայտելու գնականությունը «Փինանսական միջուկային ռումբ» օգտագործելու իր դեմ։ Մանավանդ այն դայմաններում, երբ դեռ կատարելազորված ու առաջին դատաստվածության ասիժանի չէր բերված անցյալ դեկտեմբերի կեսերին Պեկինում իր՝ նախազահ Պուտինի ու նրա դատունակից Սի Զախոնինի միջեւ կայացած դայմանավորվածությունը արեւամյան բանկային համակարգի ու հաւաքայտելու SWIFT սիստեմի դեմ «Փինանսական ամրոց» ստեղծելու վերաբերյալ, որին դեմք է միանար արեւամյան դատամիջոցներից նույնամես հալածյալ Թեհրանը։ Ֆեռ է, բանի դեռ չի ստոպովել Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի 650 մլրդ դոլարի ու ոսկու ռեզերվը, բանի դեռ Եվրոպական Երկրները չեն հրաժարվել ու մոտիկ աղաքայում չեն կարող հրաժարվել ռուսական զագից ու նավթից, Կրեմլը դեռ կարող է դիմանալ ու բարեհանձնել գործեր առ ու գործեր են ։ Տարած բարակի հետեւից կարենան

շարունակել զրիեր տալ ու զրիեր խիել, խղաք բաղադի հետևից կործանել։ Կրկնեմ. ռուսների դարտությունը կործանի է լինելու Դայաստանի համար, հաղթանակը՝ հարցականներով լի: Զգիտեմ, Դայաստանում այդ ո՞ր կառավարությունն է խելքը գլուխը ժողվելու Եւ դիմակայելու թե փորձանեները Եւ թե՝ օգտագործելու դատեհությունները: Առայժմ հստակ է մեկ բան՝ դատերազմի ավարտից հետո Ռուսաստանը առնվազն Երկու տարի տառապելու է սնէսական ճգնաժամերից, հետեւաբար նաեւ մենք: Կրեմն վերջնականացնելու է դեմի Արեւելի, դեմի Իրան, դեմի Չինաստան մանավանդ: Թեթվելու այդ ճանապարհի հանգուցային մասն անցնելու է Դայաստանով Եւ Ար-

Պատրաստություն: Առաջին կարող ենք հրճվել, նույնիսկ ցնծալ ռուս այցելուների մեջ մերժին տուկայում առաջացրած փոփոք աշխուժությամբ: Բայց ինչ ենք անելու, եթե ոչ միայն Զանգեզուրը, այլև ամբողջ Հայաստանը փորձ արվի առաջին պատրաստությունը՝ առաջարկելով առաջարկադիր պատրաստությունը:

աղ չեն լինում:

Երդողանը «Փայլեցնում» է իմիջը՝ «Հակասեմականությունը հանցագործություն է»

ԱՆԴՐԻՍ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻ

Ծիման գծում իրավիճակը լարվում է

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Արեն Երկու ժաբարից ավելի տևող, բազմաթիվ կյանքներ իւլած, Ուկրաինայի ենթակառացվածքները ոչնչացնող, Ռուսաստանի եւ աշխարհի շատ այլ Երկների սնտեսություններին մեծ վնաս հասցնող ռուս -ուկրաինակառաջատրազմի դաշտաների եւ հետեւանների վերաբերյալ Վերլուծաբաններն ամենատարբեր պետքածներ են առաջ հասուն: Աշխարհի վերաբաժնանան հաճար գլորիա առձականան սցենարից սկսած՝ մինչեւ զուտ ռուսական մարդ սնտեսության վերթենում: Վերջին վարկածը շատ ավելի դարզունակ է, հումանիտար առումով՝ հրեավոր, սակայն սովորաբար կառավարողների հումանիզմի բացակայության առումով՝ հնարավոր:

Աւելի Ուսասանում կա տեսակետ, որ ռուսական էներգետիկ ընկերությունների մեջ մասի բաժնետերը Արեմուլիքի մեծահարուսներն էին, ըստ այդմ՝ ռուսական նավթից ու գազից սացվող օգուտների մեջ մասը երկրում չին մնում: Պատերազմի հետևանքով արժեկված ռուբլով արեմայններն արագորեն շահ էժան վաճառում են ընկերությունները ռուսական գնորդներին և լրում երկիրը, այդինք այդ ընկերությունները, բավական էժան գնով վերադառնում են Ուսասանին, մերժական պատճեն պահպանության մեջ մնարական կամ առաջարկագործության:

Ինչ լատեմանիցոնքներ էլ կիրառեն՝ արեւա
յան դետուրյունները չեն կարող դեռևս հրա
ժարվել ուստական զազ ու նավթից, սա
հաշվարկի հիմքը, վկան՝ ուստական զազ
հիմա էլ ողջ ծավալով ուկրանական տրան
զիտով Եվրոպա է մատակարարվում: Պրիմի
տիկ կարող է թվայ այս վարկածը, բայց մեջա
նյութ կա, մնում է դատերազմի անմարդ
կային դեմքը մարսվի: Մանավանդ՝ ուստա
կան մաճուղում դժուղում է վարսունից ավել
ձեռնարկության եւ ընկերության ցուցակ, ո
րոնի, ըստ ենթադրությունների, ՌԴ կառավա
րությունը դատարաւում է ազգայնազմե

Վիճակը սողոմ-գոմոր դաշնելով դատեազն մելու մոլությունը այլընտանիային միջոցներով ելելու գննելու հնարավորության հետ, եւ, ի վերջո, մի՞թե որեւէ նարդ, դետություն կարող այդին տառապանի դաշճառելու իրավասություն վերագրել իրեն՝ այլ նարդկանց եւ այլ դետությունների, բոլորի կյանքն աշխարհում այս կամ այն չափով դժիս դաշնելով:

Ուսաստանի (ռուս չեմ ասում, բայի ո հայսնի է նրա վրացական ծագումը) գրող եւ դատարան **Բորիս Ակունինը**, նոյն սնտեսական իրավիճակով դայնանավորված դատեազմի դաշճառների նասին խստելիս գերադաս նույն է նաեւ կառավարող անձին առանձնակի դերը դատեազմի որոշման կայացման համար: Ուսական դատմության հերթական գիզազգը նա նաեւ բառարում է Պուտինի գործոնու:

ԱՆԿԱՐԱՆ ՊԵՉՈՒՆՈՒՄ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՎԹՅՈՒՆՆ ԱՆԺԱԼԻԱՋԻ ՓՈՐՈՒՄԻՆ

Առանց, իհարկե, մոռանալու «Զանգեզուրի» միջանցիք բազման թուրք-աղրթեցանական նախազծի մասին

ՀԱԿՈԲ ՉԱԶՐՅԱՆ

Sonır fuq̄is

Այսօվանից՝ մարտի 11-ից մինչեւ 13-ը ԱՅԹ թալիայում հրավիրված դիվանագիտական ֆորումին մասնակցելու են նախնական և վյաներով 39 եկի արտգործնախարարներ և հավանաբար նաև ղետության եւ կառավագարական ռության ղեկավարներ Տարբերակադրամական Պարզաբան հայտնի է, որ այդ ֆորումը անց կացվում է Շնորհիայի նախագահի Ռեզուլտատայի ժամանակաշրջանում, որի էլեկտրոնային հովանավորությամբ, որը կատարելու է դրա բացումը:

Գիտեն նաեւ, որ ՈԴ արտգործնախարակ Լավրովի հետ միջոցառմանը մասնակցելու իրավեր է սացել նաեւ Ուկրաինայի արտգործնախարակ Կուկերան: Լավրովն արդեն ի մասնակցության մասին իրազեկել է թուրքական կողմին: Եթե ֆորումին մասնակից նաեւ Կուկերան, ապա Ռուսաստանի եւ Ուկրաինա

յի արտօնութեան առաջարկ առաջարկ հանդիպում կունենան Անթալիայում, ներկայությամբ Թուրքիայի արտօնութեան առաջարկ Հավուսունի:

Եկրում տիրող դատերազմական բարդ իրավիճակում Ուկրաինայի արտգործնախարարը կվարողանա՞ մեկնել Անթալիա, հայտնի չէ, բայց որ Լավրով-Կովերա-Զավուտօնով եռակողման հանդիպումը հազիվ թե նոյասի իրավիճակի բարելավմանը, կասկած չի հարուցում։ Ֆորումին մասնակցում է նաև ՀՀ արտգործնախարար **Արարաս Միրզոյանը**։ Ընդ որում իրավերը նա դեռևս հումքարին է սասցել, սակայն Անթալիայի դիվանագիտական ֆորումին մասնակցության վերաբերյալ որոշում ընդունելու համար, Կ. Պոլս «Ակոս» տարաքարերի և վյաներով, Քայասանը ստասում էր Քայասանի եւ Թուրքիայի հատուկ ներկայացուցիչների փետրվարի 24-ին Վիեննայում կայացած հայիրման արդյունելութիւն։

**ԳՐԻԳՈՐ
ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ**

Իւրանում ՀՀ նախկին դեսպան

ՈՒՍ-ՈՎԿՐԱՀՆԱԿԱՆ ԾԳՆԱԺԱՆՐ, բրոյր կանխատեսումներով հանդերձ, միջազգային հանրությանը ուղիղ ենթակեցնելուց բացի, օդում կախված քազմաթիվ անդատասխան հարցեր բոռեց:

Կարեւորագոյն հարցերը,
ըսականաբար, շարունակում
են մնալ այդպիսի ծայրահեղու-
թայի դիմելու Ռուսաստանի
շարժադրութերն ու Մովկայի
արդարացումները, ինչուն
նաև միջազգային իրավունքի
տեսանկյունով դրանց գնահա-
սականներն ու զգնաժամի կա-
դակցությանք տարբեր երկների
հայտարարած դաշտնական
դիրքորոշումների հետևանքներ:

Սովորական դասեւացած ու համապատասխան է:

Սովորական դասեւացած անվտանգային խնդիրները բնության առնելիս, շատերը փորձեցին մի դահ վերանալ այդ օրերին համաշխարհային լրավական ցանցի մատուցած բազմաբնույթ տեղեկատվական նյութերից, ու զնահատականները կարուելու հնարավորինս ան-

լը զանցը ուստի պարզված ակողմնակալ փաստի վրա, եւ ըմբռնումն մոտենալ ՆԱՏՕ-ի դեմի Արեւելք ընդարձակումից Ռուսաստանի համար ակնկալվող վասնգների երթյանը: Սակայն, Ռուսաստանի ձեռնարկած գործողությունների ծավալը այնքան մեծ էր, որ նույնիսկ Արեւելք բլոկի երկրներից հետո նախկին Խորհրդային Միության հանրապետությունների ՆԱՏՕ-ին անդամակցելու եւ անդամակցության համար հերթի սպասող մյուս հանրապետությունների համար կարող արդարացնել Ուկրաինայի ինքնիշխան դեսպանական դեմ ծավալած արտեսան:

Իրանը եւ ռուս-ռիկրախնական ճգնաժամի
ռազմավարական ու ստեղական հետեւանքները

Այսուամենայիկվ, ի հմգիծիս
խան Ուկրաինայի նկատմանը
«հատուկ գործողությունների»
անվան տակ լայնածավալ դա-
սերազմ հրահելու Ռուսաստա-
նի որոշումն արդարացվեց դա-
սերազմի միջոցով հարցեր լու-
ծելու հակառակորդների հակա-
ռիր ճամբարում դիրքավորված
փոքրաթիվ Երկրների կողմից, ո-
րոնց թվում էր նաև Իրանը:

Իրանում նկատվող վերջին ժա-
դապական վերադասավորումների
ու արտադիր ժադապական օրա-
կարգում «հայաց դեմք Արե-
մելք» հայեցակարգի տաճարա-
նության մեջ Թեհրանի ակիրկ
ներգրավվածությունը, որի վավե-
րագրումներն էին «Շանհայյան
ակումբին» Իրանի անդամակցությունն ու ԻԻՀ նախագահ եք-
րահիմ Ռայիսիի Մոսկվա այցե-
լությունը, գնահատվեցին որդես
դաշտամիջոցների ծանր բեռք
թրափելու Թեհրանի ճարա-
հասված ժայլ: Եվ այսօր, ան-
կախ Իրանի նկատմանը Ռու-
սաստանի բարեհաջ կամ ան-
բարեհաջ վերաբերումնից, Թեհ-
րանին անհրաժեշտ էր կանգնել

Ուսասամի կողին, ումենալը
որուակի ակնկալիներ սնտա-
կան, բաղաբական եւ ռազմավա-
րական արդյունքների ժամկը:

Տնտեսական արդյունաբերք

Հաւը առնելով Ռուսաստանի և Արևմտյան կախվածությունն է Եներգակիրների վաճառքից գրանցող եկանությունից, միանգամայն սղասելի էր, որ ԱՄՆ եւ Վրումիության դաժանմիջոցների վայրէ հիմնականում ուղղվելու էր հենց ռուսական վարելիքի արտահանան սահմանափակումներին, որն անխուսափելիութեն հանգեցնելու է վարելիքի միօպազանին օների ազիմ:

Գնաճը կանխելու նորաա-
կով, ԱՄՆ-ը հարկադրաբա-
ճնուում կզործադրի ՕՊԵԿ-ի
նակը արտահանող եկրների
կազմակերպության վրա՝ նավ-
թի արտահանման ծավալներն
ավելացնելու եւ արեւմույն եր-
կրների ռազմավակական նշա-
նակության նախային դաշտ-
ներն օգտագործելու միջոցով
ռուսական վարեիիի բազու-

լրացնելու համար: Այս իրավի ձակից կարող է օգտվել Իրանը որին, ըստ ամենայնի, կարտոն վի իր արտադրմբ, թեկուզ ժամանակավորապես, արտահանել նաև սղառող երկներ:

Մյուս կողմից, էներգակիրների ու ռուկայում Ռուսաստանի հա

սական ու անվտանգային առող-
մով Ոուսասանին զսղող
բաղաբակալանությունը բազ-
մադակալելու դեմքում, նիշու-
կային գենի արտադրելու հար-
ցում Իրանի համար Արեւուսի
նախանձած կարմիր գծերի վե-
րանայման հարցը նույնութեա
բացառել չի կարելի:

Բացի այդ, ՄԵԾ Բրհտանկարյահ
Եւ որու արեւմոյան Երկրների կող-
մից ՍԱԿ-ի Անվանգության
խորհրդի կազմից Ոռոսաստանի
մշտական անդամակցությունն
առկախելու հարցի արծարու-
մը, ինչողև նաև միջազգային
դատամիջոցներից բացի, Ոռո-
սաստանի դեմ Տնտեսական լայ-
նածավալ արւավ սկսելու մա-
սին Ֆրանսիայի խոստումները
կսիրուն Մոնկպային ավելի
մերձենալ Թերանին:

Ուզմակարական
արդյունքները

Ուկրաինական զգնաժամի հետեւանով Ռուսաստանի ռուզ ընտեսական դաշտամիջոցների եւ այլ կարգի սահմանափակումների օղակը սեղմ-վելու դեմքում, էներգակիրներից գոյացող եկամուտի բացը լրացնելու ակնկալիով, Մոսկվան կարող է վերանայել միջազգային դաշտամիջոցների դաշտ-վակով, սակայն ԱՍՍ-ի ու Խորայիշի ճնշման ներքո ռուսական արտադրության C-300 հակառակային դաշտամության համակարգերն Իրանին վաճառելու բաղադրականությունը: Նման դայնաներում, Իրանը կարող է իր դաշտամանական կարողությունը համարլել ռուսական արտադրության ռազմական տեխնոլոգիայի հաշվին:

Այդ մասին դեռևս փետրվարի 2-ին Ավստրիայի արքորդնախարար **Ալեքսանդր Շալենբերգի** հետաքա՞ղական ասուլիսում ամուղակի նույնականությունը պահպանվել է Սիրողական գործերի նախարարությունը դեռևս որոշում չունի Ազգային դիվանագիտական համաժողովին Հայաստանի նախանձության վերաբերյալ։ Աղյօ եւ հավելել՝ «Այն, ես եւ Ուլից Ուլիցինյանը իրավեր ենք սացել մասնակցելու Անթայիայի միջոցառմանը։ Ի դեմ, ՀՀ արտադիր գործերի նախարարությունը դեռևս որոշում չունի, հարցությունակիրում է։ Բայց կարեւոր է ընդգծել, որ սա երկպոլ այց չէ եւ մետք չէ դիտարկել երկողման հարաբերությունների համատեսում։ Սա միջազգային դիվանագիտական իրավաքանություն է, որին կարող է նաև Հայաստանի Հանրապետությունը ուղղի մասնակցել։ Ես այդտեղ ոչ միայն խնդիր չեմ տեսնի, այլև կարծում եմ, որ նույնիսկ եթե այն ժաղկադեմն Հայաստան-Շոտլանդիա երկխոսության հետ՝ դրական երանգներ հաղորդելուց բացի այլ ունի արևին այլ միջուսական նոր»։

բաս չուսր այդ սիցոցալիուս»։ Նախարար Միջոյանի այս խոսելքը հրավերն ընդունելու հայտ էին, եւ փետրվարի 7-ին ՀՀ արտգործնախարությունը հայտարարեց Անթալիայի ֆորմին Հայաստանի ճամասնակցության մասին։ Անկարան ողջունեց Հայաստանի ճամասնակցությունը, որին արձագանքեցին հայկական լրատվամիջոցները։ Ի դեմ՝ հայ եւ թուրք ՕԵԿայացուցիչների երկորդ համադիլումը մնացել էր հետզհետեւ սրվող Ուկրաինայի ճամասնակցի ասվերում։ Եթե Ֆորմին ճամասնակցի արտգործնախարար Կովկեան, ապա Լավրովի եւ Զավուժօնուի հայաստանական ներքանիւթեանը

ԱՆԿԱՐԱՆ ՌԵԳՈՒԼԱՐԻՄ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍՆԱԿՊՈՎԹՅՈՒՆԻ ԱՆԹԱՂԻԱԻ ՖՈՐՈՒՄԻՆ

Երկողության հարաբերություն
Առի համատեսում միայն
ու լինելու համապատասխան առ

რჩაქმარან, ხანიქმთხველ ამნიალასქუ
Մაცაუან ღასტარების: ზანიქმდან და
ფირფ ბრტყალაგონიგებ, «Ակու»-ի վկա-
յությամբ, իր գրիունակությունն էր հայ-
ստել Ռուբեն Ռուբենյանի հետ ունեցած

առաջին համդիման առնչությանք:
Ասթավայի ֆորումի նախօտեին, ինչ-
դես մարտի 5-ի համարում գրել է «Զում-
հուրիժեթ» թերզ, Զարւուղլում աշխա-
տանքային այցով ուղեւորվել էր Բարիւ,
համդիմելով Ալեքսին եւ Բայրամովին:
Ալեքսի հետ համդիմանը Զավուղլում
ասել էր, որ Աղրեջանի հետ Թուրքայի

լով «Հասկազների» պր
շանցի բացումը, Առել է, որ Թուրքիան
այսպեսում է որպես իրավաբանական:

թյան բուռն հակազդեցությունը ավելացնելով. «Թուրքիան են Արդբեջանը Երկար ժամանակ ի-րենց օրակարգում են ղահում ։ Հայաստանի տարածով անցնող եւ Նախիջևանը Արդբեջանին միացնող այս միջանցքի բացման հարցը։ Հայաստանը առարկում է, որ փասորեն անվերահսկելի բնույթի այս միջանցքի մասին որեւէ խոս չկա դարարադան 2-րդ դատերազմից հետո գրված Եռակողման հայտարարության հետեւարար դա չի կարող օրակարգել։»

լացնեմ, որ «Զանգեզուրի» մին ունի տարածաշախային նշանակություն: Թուրքիան առանց **Պուտինի** ցության կամ Ռուսաստանի հետ գործակցության, չի կարող ինընուացել այդ միջանցքը, իսկ ՌԴ նաև սիր Ուկրաինայում կարծես խրվում է: Ավելին՝ նա դեռ զրկվուաստանում իր հենասյուները հանդիպուի օիկարիսների աջակցությունից, ին խիս զբաղված է որդան էլ այդ սցենի մատորվի անրապես ռուսական գերազանցության տարածի հաճախունեցող Հարավյային Կովկասի անը կամ այնտեղ դաշտներ ստեղծի, ելու հաճար ԱՍՄ-ի ու Ֆրանսիայի արձ Արցախ, ինչը հաճազոր է մնելիս բարձական բնույթությունական գնելում, ընդ որում՝ ողջ Հայաստանու մասին:

«Ձայն» ինչպես հնեցված ընդելիք».
Խարցազրույց Լուսինե Մարկոսյանի հետ՝ իր մենահամերգի նախօրեին

Մարտի 16-ին Երևանի Կոմիտասի անվ. կամերային երաժշտության տանը կլայխանա Յնագոյն երաժշտության «Տաղարան» համույթի մեներգչութիւն, միջազգային մրցույթների դափնեկիր **Լուսինե Մարկոսյանի** մենահամերգը: Այն նվիրված է կոմդրոգիսոր Յարն Ստեփանյանի 125-ամյա հոբելյանին: Կինչեն թե Ք. Ստեփանյանի Վոկալ շարժեն ու հայ ժողովրդական երգեր եւ թե՛ Շումանի ստեղծագործությունները: Նման ընտությունը դատահական չէր, ինչի մասին հարցով էլ սկսեցիմ մեր զրոյցը երգչուհու հետ:

-Մեզանում եզակի երգչուիհներից, որ ժամանակ առ ժամանակ հայդիսատեսին ներկայացնում են հայկանողական կոմոդիների վկալ շարթերն ամբողջապահ լուսնուերուն:

Բողջական կտրուերով:
- Տարին գրնե մեկ-Երկու անգամ հանդիս են գալիս կոմիտասյան Երգաւարերի կատարութենորվ։ Մինչ այս ներկայացրել եմ Հարո Ստեփանյանի, Ռոմանոս Մելիքյանի, Էրուարդ Աբրահամյանի, ժամանակակից կոմոդորիների՝ Լեւոն Չառույանի, Էրուարդ Սարյանի, Դավիթ Սաֆոյանի, Երվանդ Երկանյանի, Վահրամ Բաբայանի, Տիգրան Մանսուրյանի եւ այլոց փիկալ շարթեր... Նույն կերպ ներկայացնում են գերմանական, իտալական, եվրոպական երաժշտական մշակույթը։ Մեր օրերում դա արտաքի բերում է։

Լինելով օղերային երգչուիկ՝ որուել է մենահամերգս կառուցել բոլորովին այլ ձեւաչափով։ Միաժամանակ կամերային ոճով եմ համես զայխս, եւ բանի որ Դարն Ստեփանյանի հորելյանական սարդին է, եւ դա ճշակութային իրադարձություն է, դարզամես չկարողացա անսարքը անցնել, որպանցել այն։ **Սեղրակ Երկանյանի** հետ որուեցինն, որ այս գեղեցիկ կյանի կատարել հեղինակի Երկու վկալ շարթերը, յուրաքանչյուրը՝ չորս երգից բաղկացած։ Ժամանակին Դարն Ստեփանյանը որցել է Շիրակի տարածաշանի բնակավայրերում՝ Կոմիտասի դեմ հավաքելով, դրամելով, գտնելով եւ նուազելով ժողովրդական երգեր։ Այսան գեղեցիկ են դրանց հիման վրա գրված նրա ստեղծագործությունները, այդեմս լեցուն գոյներով, ասես Սարյանի, Լինասի և Ասամելյան ինիւն։

- Ունկնդիրն, ուրեմն, համերգին կը մուսանի հենց Սարյանի, Մինասի կտավների երաժշտական արտահայտությունները։ Դաժանությամբ լեցուն մեր օրերում՝ գեղեցկության, բարության եւ ազգայինի մի կղզակ կիխնի։ «Ես սիրեցի հայ ժողովրդական երաժշտությունն այնողես, ինչողես կարելի է սիրել նորը, ընկերոջը, սիրած առօտք։» ուշադ Յան Խելինեանը։

աղօկան,- գրել է Հարն Ստեփանյանը:- Դայ Երաժշտության մեջ ես լսում եմ հարազա Երկրի սրի եւ հոգու ձայնը, իմ ժողովրդի դասմական ալեկո-ծությունների, տառապանների, ուրախությունների եւ հույսերի, ցասման ու Երազանների արձագանները: Հա-կադես այսդիսի Վերաբերմունքը նրանկանանք՝ որդես կենդանի էակի, դահլանվել է ողջ կյանքիս ընթաց-քում»:

Բացի Հ. Ստեփանյանի ստղծագործություններից, կատարելու Եվ նաև հայկական ժողովրդական երգեր՝ հիմնականում մատուցում Սեղրակ Երկանյանի շնչառմանը:

«Զայն՝ ինչողեւ ինեցված ըմդելիք»

*Հարցազրոյց Լուսինե Մարկոսյանի հետ՝
իր մենահամերգի նախօրեին*

- Համերգի առաջին բաժ-նում երգելու եմ փայլուն կոնցերտմայստեր, դիրիժոր Սեղրակ Երկանյանի դաշ-նամուրային նվազակցու-թյամբ։ Դեռ կոնսերվատո-րիայում ուսանելու տարինե-րից եմ իր հետ հանդես գա-լիս, եւ երգչի հաջողության կեսը եւ առհասարակ՝ իմ կարիերան զգայինեն դայ-մանավորված են եղել հենց այդ հանգամանությունու։ Զարդ Ստեփանյանի «Ալայազի մամիկու» երկու վոկալ շար-

Եթից բացի կմերկայացնեմ Շումանի «Կնոջ սերն ու կյանքը» վրկալ ժարդը: Կուտուրաներով այնքան նճան են այս երկու հետինակները՝ Շումանը եւ Դար Ստեփանյանը, թեեւ աղբել են սարբե ժամանակաշրջաններում, սարբե են երկրներում, սարբե ազգային դասկանելիությամբ: Մեկը՝ Եվրոպական արվեստն է ներկայացնում, մյուսը՝ հայ ժողովուրդական երաժշտականությունը: Բայց այնքան մաֆուր, անաղարտ են երկուսի արվեստները, այնքան բարձրարժեի, որ ամեն անգամ կատարելիս զգում եւ

աղրում ես այդ ասէվածայինը: Առաջին բաժինն ասես գույներով հարուս մի ճեծ կտավ լինի. ընթանում է ոչ թե դրվագ առ դրվագ, առանձին-առանձին, այլ ամբողջական, ասես՝ սյուժեով, թեմատիկ զարգացումով: Նկարչական լեզվով ասված՝ համայնադրասկերներն են: Սկիզբը, միջնամասը, վերջը տարբեր ժամանակներ են ընդգրկում. այնտեղ կասիրո թեմա, սպասնան, հաղթանակի, արեի, գեղեցկության, երիսաւարդության, ժիրության, մահվան: Նույն՝ ըստաբու:

Ի՞նչ Շումանը:

Իսկ Եղրափակիչ՝ Երկրորդ բաժնում
հանդես կգամ «Տաղարան» համույթի
երաժշտական մեջ է՝ ոչ միայն մեր ազ-
գի, այլև, իմ համոզմանք, արվեստա-
սեր ցանկացած մեկի կողմից գնահա-
տելի՝ ամենասիրված, ամենաանունու, ա-
մենազերմ ստեղծագործություններով։
Ինձ թվում է՝ ամեն ո՛վ, անկախ ազգու-
թյունից, դիմի արձագանքի հոգու այ-

միսի երգերին, որոնք են «ԶԵԼԵ, լաօն», «ԱՅՆՐԵ», «Ամերեն ելան» եւ այլն: Դրանք այն ստեղծագործությունների շարքում են, որոնց մասին կարելի է ասել, որ կարեւոր չէ, թե ինչ լեզվով են կատարվում, բայց ձեր սիրը դրանք կատարելու համար պահանջվում է:

անընդհատ լսել, թերև, հնարավոր է, լեզուն չի ասկանա՞վ:

- Այս բախտավոր երջուղիներից եմ, ուստի է հզոր կնոջ եւ հզոր արժասինու, որ ձեւավորվել է Տաթևիկ Սաղամուրականի երօնական եւ արժասական գործականություններու համար:

«դղրցում»՝ իր մշակութը հաղորդելու, իր դրնեստինայիզմը, փորձը փոխանցելու առումներով։ Յիմա էլ ամեն մի բայլս նա ինձ հետ է. իր ձայնը ականջին մեջ է, անգամ իր հայացքն եմ զգում։ Շատ եմ լսել իր եւ իր ժամանակի լավագույն երգչուիկների կատարումները, որոնք եւս լավագույն դղրց էին ինձ համար։

Իմ ձայնը շատ թավ է եղել: ճանապարհության ընթացքում ինձ ինձանք կազմակերպությունը առաջ է գտնվել: Ես այս առաջնահամարի կեսից իմ դրոֆեսոնը հասկացավ, որ ձայնիս դիալոգազոնը հզոր եւ մեծ է: Այսինքն՝ երեք-չորս օկտավա է, բայց «ծանր» ձայն է. գույները մեջը շատ եւ խիս են: Ինեն իմ ձայնը համեմատում է ոչ թե կոկտեյլի, շամ-

Թայնի, այլ՝ կոնյակի, թունդ
ու հնեցված ըմբելիքի հետ:
Ասում էր՝ ումկնդիրը, եթե
անգամ այդ ձախով մի
տակս, մի փորիկ երգ է լսել,
համերգից վերադարձին
հենց ոս կիհճ...

Համես եմ եկել օղերային գիշավոր դերեցերով՝ «Տուրանդո», «Լեռնորա», «Չիռ-Չիռ-Սամ»... Որմես օղերային երգչուհի՝ կարեւոր բայլեր եմ արել նաև Հայաստանի ղետական սիմֆոնիկ նվազախմբի գլխավոր դիրիժոր Եղ. Թօփիչյանի հետ։ Երգել եմ մեսսաներ, ռեվվիեններ, այդ թվում՝ Վերդիի «Ռեվիենը», Դավիթ Շալաջյանի «Սեսան» եւ այլն։ Նման բեմելուքները շատ են եղել թե՛ Հայաստանում, թե՛ Հայաստանից դուրս։ Կոճիտասի անվ. ղետական կոնսերվատորիայում ուսանելու ավարտական տարիներին ընդունվեցի Նյու Յորքի Զովյարդ ակադեմիա։ Իմ դրոֆեսորներն են եղել Ոորերս Ուայքը եւ Լեռնիշն Փրայսը։ Նման գերհզոր մաշակութային կենսրունում, նման արժանական հաղորդած դասերից մարդը դրոֆեսիոնալ հսկայական աճ է պարուն։

«Տաղարան» համույթի կազմում
1995-ի վերջից եմ: Այնոհիս հզոր, դրո-
ֆեստիվալ արժանակած կողմին եմ աշ-
խատել, դաստիարակվել, սովորել, մե-
ծացել, ինչպիսիք են Լիլի Օվչայնը,
Գագիկ Շիրինյանը, Գրեսա Անտոնյանը,
Յենիկ Սիմոնյանը, որոնք մեծ լրացա
ու-
նեն իմ դրոֆեստիվալ աճի մեջ: «Տա-
ղարան» համույթի հետ համերգմերով ե-
լույթ են ունեցել Հայաստանի հանարյա
բույր բնակավայրում: Ուր էլ լինեմ, սի-
րում եմ արարել-աշխատելուց հետո վե-

րադանալ տուն: Հաս եմ սիրում Դայաս-
անը, եւ այդ սերն անբացարելի է: Ոնց
հարցնեն ինձ՝ որդուդ ինչքա՞ն ես սի-
րում: Դրան չափ չկա:

ԱՐԾՎԻ ԲԱԽՉԻՆՅԱՆ

Լյուսի Թոփալյանը իմ
Երբեմ հանդիպած ամե-
նադրական եւ խարիզմա-
տիկ մարդկանցից է: Այս
ծերմակահեր, բարձրահա-
սակ, եռանդուն լիբանա-
նահայ տիկինը բառասուն
swرنig ավելի բնակվել է
Քուվեյթում, որտեղ սնօրի-
նել է սեփական դասկե-
րասրահը, իսկ արդեն Երեք
swرنig ավելի է, ինչ աղ-
րում է Հայաստանում:
Իմ գրուցք Լյուսիի հետ
սեղի ունեցակ Երեանի
նրա գեղեցիկ բնակարա-
նում, որտեղ նա աղրում է
իր շան՝ Փաւայի եւ կա-
տուների՝ Սինուի եւ Նուշի-
կի հետ...

-Սիրելի Լյուսի, որտեղից են
ձեր արմատները:

-Թռփայլաններն Աղջամանից էին, նոր ընտանիքը՝ Մալաթիայից: 1915-ի բռնագաղթին հասել են Յալեղ, հետո եկել են Լիբանան: Յայրական դատիս, որն Աղջամանում ազգարակած էր, դեռ հայրու չծնված, ուրիշների հետ այրել են եկեղեցու մէջ: Մոր հայրը, որ գորգավաճառ է եղել Երևանու գործարան է աշխատեցրել, նախ ծառայել է օսմանյան բանակում, որտեղից փախտել է, ապա դարձել է գորավար Անդրանիկի գինվորը. հետո էլ իր երեխ ընկերություն ֆրանսական Օսարականների լեգեոնն (Legeon Etrangére) են մտել:

-Դուք կյանքում տարբեր զոր-
ծերով եք զբաղվել: Ո՞րն եք
համարում ձեր մասնագիտու-
թունո՞:

-Ես արել եմ ամեն բան, ինչ սիրել եմ կամ երազել եմ անել: Բեյրութի համալսարանի դուռը ում ուսանել եմ մանկավարժություն եւ մանուկների հոգեբանություն, որդեսզի ուսուցիչ դառնամ: Ես մարմնամարզության մեջ էլ օս լավ էի, մեկ տարվ մեկնեցի Դամիա, որտեղ սպորտային մարզություն սովորեցի: Որտես մարմնամարզության ուսուցչուի աշխատել եմ հայկական եւ բրիտանական դղրոցներում եւ համալսարանում: Լիբանանի դաստրազի դասառով 1976-ին երկրից հեռացա, ինձ աշխատանի հրավիրեցին Զովէյք: Կարծում էի, թէ երեք օպարառվ եմ զնում, բայց բառասուներկու տարի մնացի: Զանի որ չորս լեզու գիտեմ, ինձ ֆինանսական գրասենյակի կառավարչի աշխատան վստահեցին: Դանիից հետո համակարգչի ընկերության մեջ աշխատեցի՝ կրսուր վաճառողութիւնից հասնելով մինչեւ գրանցադիր ժամանելի տեղակալի դաշտում: Այնուհետև համացանցը եկավ, աշխատողներու, որ հազիվ 22-30 տարեկան էին, ամեն օր ինձ հարցեր էին տալիս համացանցի վերաբերյալ, ես էլ սկսեցի գիտեր-ցերեկ համացանց սովորել: Բայց բանի որ եւ այս որդեռում ինմորու թ, որը

Հայոց պատմական համայնքի գործությունը պահպանվելու համար առաջ է առաջ աշխատանքն թողնել:

Այսու կողմից, ես միշտ սիրում սպասությունը:

-Ո՞րն էր ձեր ամենահավակնուն նախագիծը:

-2001 թվականին Զուլեյքը հրապարակեց համարված գործառքությունների մասին օրենքը, ուստի որ դա կատարվելու համար առաջ է առաջարկվում առաջարկագիրը:

Հուսանկարք՝
Բեղուր ալ Առադիմի

Եյուսի Թռիկայանի դիմանկարը Փոլ Կիրակոսյանի

Չուվեյի Ազգային խորհուրդը դասկերաստաններին խնդրեց հանդիս գալ գաղափարներով։ Ին գաղափարն է՝ Չուվեյի հրավիրել բուլղարացի արվեստագետներին, որը հայտնի է բնությունն ու ժեները ասրբեակուներով կամ ցելքֆանով փաթաթելով, եւ փաթաթել տալ մեր այնտեղի հոււշարձաններից։ Մեկը՝ Վեց-յոթ ամիս ծախսեցի ամեն ինչ կազմակերպելու համար, Խրիստոն համաձայնեց գալ, բայց հետ ինձ ասացին, որ սա չափից ավելի կլինի Չուվեյի համար։ Այսդիսով, իմ հավակնոց նախագիծը երթի չիրականացավ։ Ունեցել եմ մեծ նախագծեր՝ կատարելով գեղարվեստական աշխատանքներ հանրային վայրերում, հյուրանոցներում, նախարարություններում եւ նաեւ աշխատանք եմ առահովել «Արարական Արվեստի հիմնադրամի» հավաքածուի համար։ Դանազո՞նծակցել եմ նաեւ իրանցի հրաւաի արվեստագետների հետ։ Լավ աշխատելու համար անգամ, երբ նոր ցուցահանդես էր լինում, ես ուրիշ կյանքով էի ապրում։ Մեկ այլ մարդու կյանքում պահպան ապահովությունը կատարում է առաջարկությունը։

Ի՞նչ, Տեսիլով, արվեստով:

-Իհարկե, Փոլ Կիրակոսյանի.

Ես ուս լավ գիտեի նրան եւ ի ընտանիքին: Դրայր Տիարմբէի րյանի հետ՝ նույնութեա Լիբանա նից: Նաև հայաւսանցի այն դիսի արվեստագետների հետ՝ ինչպիսիք են Ալեքսանդր Գրիգորյանը, Ռուբեն Գրիգորյանը Գագիկ Ղազանչյանը, Արարատ Սարգսյանը, Սերգ Բենայանը Արկադի Պետրոսյանը: Յայկա կան ցուցահանդեսները չափա զանց հաջող էին, եւ ճարդիւ շատ լավ լինում դրան:

-ԵՎ ՆՄԱՆ հաջող գործունեությունից հետո որոշեցի կա՞զ առնել:

-Ես մատում էի՝ որտեղ հաստի բռնակի անցնելուց հետո: Ընտրությունն երկու երկրի միջև չեւ էր Լիբանանի եւ Լու Անջելիսի, որտեղ ապրում են ընտանիքներ: Բայց մի օր մատեցից՝ իսկ ինչո՞ւ ոչ Հայաստանը: Գնամ Հայաստան եւ տեղում դարձեմ. այնտեղ դարձերաքար այցելում եմ 1990-թվականից: Քենց որ եկա, ստացա հայկական անձնագիր, գտայիմ տունը, սիրեցի այն ամենն ինչ տեսա: Ինձ դուր էր գալիս երբ տեսնում էի, որ բոլոր հայրենացարձները, որոնց հետ խռուեմ Հայաստանում՝ Գերմանիայից, ԱՄՆ-ից կամ այլ տեղից շատ ուրախ են՝ լինելով այստեղ նրանք սիրում են Երկիրը, ճշակույթը, Եկեղեցիները եւ այլն:

-Բայց իրավիճակը փոխվեց վերջին դատերազմից հետո...

-Երբ եկա, մտածում էի, որ կարող եմ կամավոր հիմունքներու աշխատել: Բայց նախ եկավ ու վիզոր, հետո դաշտազմբ. չա-

փազանց ժխուր էր տեսնել, ու
մարդիկ են մահանում այդ
դաշտաներով: Այսուհետո, Դա-
յաստանում ինձ համար սկսվեց
առ չափավորված կյանք, բայց
մյուս կողմից, կյանքը շարու-
նակվում է, ես հաճախում եմ
համերգների, փառատների. Ե-
րեւանում ելույթներով հանդես
են զայիս հիմանայի երաժիշտներ:
Ուսասարնայից, Իտալիայից
Գերմանիայից, Ֆրանսիայից ե-
այլ երկրներից: Այսդիսով, ես
ինձ զգում եմ բարձունքի վրա
ես տեսնում եմ, որ բավականա-
չափ սնունդ կա հոգու համար
Եթե ուրիշ ոչինչ էլ չկինի, Եթե
անից ընդամենը 20 րոպե հե-
ռանալով՝ հայտնիս ես գեղեց-
իկ բնույթան միջավայրում:

-Այսլիսով, որմես նոր հայրենադարձ, ի՞նչ կցանկանայի փոխանցել սփյուռքահայրենին Դայատանում աղրելու մասին:

-Սկիյուտի իմ ամենամետքին ընկերները գիտեն, որ ես այստեղ գոհ ու եցանիկ եմ, նրանց միշտ ասում եմ, որ Հայաստանը որպես բնակավայր ես երթի չես փոխի մեկ այլ տեղի հետ։ Չափ եմ ցանկանում, որ Հայաստանը ու Սկիյուտը համախմբվեն, որպեսզի Երկիրն ավելի արագ զարգացնեն։ Ես այնան հղարտեմ նայելով Հայաստանում արտադրվող եւ դրսում վաճառքով նորույթներին՝ լինի տեխնոլոգիա, թե դարձ իրեր։ Ես մեկ այլ հղարտությանը են լցվում տեսնելով «Արտադրված է Հայաստանում» տիտան աշխարհում։

մԵԿ.

-Բայց իհմա տեղի բնակչության մեծ մասն այնքան անհույս վիճակում է. Ի՞նչ կցանկանայիք նրանց ասել:

-Ես նրանց կասեմ, որ ամեն առավու արթնանան, համբուրտն այս հողը եւ ասեն. «Փա՛ռ Ասծոն, որ ես Հայաստանում եմ»: Ես կցանկանայի, որ նրանք կարողանան լսել եւ տեսնել աշխարհում կատարվող իրադարձությունները: Մի բան նշեմ. համավարակի եւ դատերազմի ժամանակ Հայաստանում խանութերում ոչ մի դարակ դաշտակ չեմ տեսել: Ես երթի չեմ մտածել մեկ կիլոգրամից ավելի բինձ գնել: Իսկ այն ժամանակ լուրերով տեսնում էիր, որ ԱՄՆ-ում, այդ գերերության մեջ, մարդիկ դեմք է յոր ժամ սպասեին, որ մի տուփ ուտելիք սահմանային: Իսկ Հայաստանում ես սով չեմ տեսել: Երեւանում միայն մեկ անգամ եմ տեսել գետնին դառկած անօթեւամի, մինչեւ Նյու Յորքում, Լու Անգլելեսում կամ Սովիտակ տան կողմին կամ հետեւում չես կարող բայլել՝ առանց տեսնելու մեծ թվով անօթեւան մարդկանց՝ փողոցներում կամ այգիներում: Հայերն օգնում են միմյանց, երթի որեւէ մեկին չեն թողնի ճանապարհի վրա դառկած, ինչը մեր երկի գեղեցիկ կողմերից է:

-Քամամիս են ձեզ, բայց, այնուամենայնիվ, բաղադր-

կան իրավիճակի դատարով ամեն ինչ այնքան խառնած-փոթ է. ինչողեւս եթ կանխատեսում Հայաստանի աղագան:

-Ես երեվ աս դրական մտածող մարդ եմ, բայց իրավիճակին առարկայութեն եմ նայում: Եհօս է, մենք սահմանին թշնամիներ ունենք, բայց, ցավոն, նման խնդիրներ ունեն նաև այս երկրներ: Երբեմն մտածում եմ, որ եթե մի օր ամենաշատ տուժածների մրցույթ հայտնաբերեն, հայերը հաճույքով կզբաղեցնեն առաջին տեղը: Բայց մի թիշ դրականությանը դեմք է հաղթահարենք այս սխալ մտածելակերպը: Նայե՛ք մեր ընությանը, մասնությունը որ ու ջրին, նայե՛ք մեր հրաշավի բանջարեղենին ու մրգերին: Ծփելով եմ բազմաթիվ երիտասարդների, ուսանողների հետ, որոնց հանդիպել եմ Հայաստանից դուրս եւ կրկին հան-

յանձնաւուց դրա մէջ կա հաս
դիմել եմ այսեղ: Ես օւս հու-
սով եմ, որ Երևանարդությունը
օւս ավելի դարձ կտեսնի ա-
ղագան, քան նրան, ովքեր սա-
ռասել են Վերջին Երեսուն, հի-

Համայնք և գլուխ արագածոտ, որ սուն, յոթանասուն աշրիների ընթացքում: Ես իսկապէս մեծ կասահություն ունեմ Երիտասարդների, նրանց մաժի, աշխատելու սովորությունների վրա եւ հուսով եմ, որ նրանք կզօնեն որդես լավ հայ աղբեկու, կյանքը բարելավելու ճանաղարիջը: Յայաստանում դեսք է մեր սրտերից վաճեցն թշվառությունը եւ ասել՝ մենք թշվառ չենք, մենք լավ մարդիկ ենք եւ մեզ լավ ենք օգում: Ես շատ լավատես եմ Յայաստանի աղաքայի նկատմամբ եւ հուսով եմ, որ իմ լավատեսությունը իրական կլինի, բան դարձաղես երազանք:

ԳԵՎՈՐԳ ՄՈՂՐՈՎՅԱՆ

Սայիսի 6-ից 10-ը ընկած ժամանակահատվածում Գերմանիայի երեք բաղադրությունները՝ Ավստրիականը, Գերմանիականը և Ռուսականը՝ պահպանության տակ են և առաջարկությունները առաջարկվում են առաջարկությունների մեջ:

-Ինչողես որոշվեց կազմակերպել
այս համերգ-երեկոն:

-Նախատեսվում էր Դպրոցի Ամայալի համերգային շրջագայությունը Եվրոպա-յի մի քանի երկներում: Առաջարկեցին նոյն ծագրով համեստ զալ նաեւ Գերմանիայի երեք քաղաքներում, որին երգիչն դրական արձագանեց:

-Կա՞ն արդեն արձագանքներ հայ համայնքի կողմից:

-Ինչղես Յայաստանում, այնուես էլք
արտերկրում աղրող հայերը սիրում են
Դավիթ Ամայանին եվ նրա ստեղծագոր-
ծությունները: Այդ մասին են վկայում
համերգի դաստանները Տեղեկատվական
տարբեր հարթակներում ցջանառվելուց
անմիջապես սացած հետադարձ ար-
ձագանձները: Ծրագիրն ավելի է հետարր-
րական դաշնում, երբ հանդիսատեսը բե-
մում արիթ ունի վայելելու նաև Դավիթ
Ամայանին կնոջ՝ Արմինե Ամայանի կա-
տարումները: Եվ այս ամենն ուղեկցվելու
է Մարինա Յովիաննիսյանի դուօխայի
լուսաւճանքում:

-ՈՐՈ Է ԱՅՆԵԼՈՒ ԵՐԵԿՈՆԻ ԱՍԵԼԻՔԸ ԵՎ
ՇՈՎԱՏԱՆԻՐ:

-Ասելիքն, ըստ էության, հենց Ամայա-
նի խոհերն են՝ վերածված երերին: Դա-

Գարնան առաջին օրը Մոսկվա կինոթատրոնում դրեմիերա էր: Սիրո, երաժշտության, կյանքի ու լաւերազմի ծամբափարաֆանին ընտրությունը հայրենասիրությունն էր, իսկ սերունդների մոտեցումն ու բայլերը՝ swarptեր: «Գարուն ա»-ն գեղարվեստական լիամետրաժ ֆիլմ է, որը պատմում է մերօյա նվիրյաների ու հայրենասիրության ընկալումների մասին՝ երերի սերունդների աչերով: Ֆիլմի հերոսները արտացոլում են մերօյա հասարակության լայնազանգված շերտերն իրենց ուստիւագուներու:

«Ֆիլմը ծնվել է հերոսի ասելիքից: Հայրենիք զուտ հողակտու չէ: Այս սկզբուն է յուրաքանչյուրի դատախանառությունից, մեծ սիրուց առ հայրենիք, առ ընտանիք, առ հասարակություն: Ֆիլմի հերոսը համոզված է՝ հենց այդ գաղափարն է, որ կարող է առողջ հասարակություն ու հզոր դեսականություն ստեղծելու հիմք դառնալ», - ասում է ֆիլմի ռեժիսոր **Ռոման Մուրշենյանը**:

Ֆիլմի գաղափարի հիմք է դարձել Արթյան բանօրյա լուսերազմը: Նկարահանվել է «Պատմանության» նախարարության առաջնորդական:

Ուժինուն իր խսուհում նույն է, որ ֆիլմի նկարահանումները շարունակ ընդիասվել են ռազմական գործողությունների դատարանով, եւ նկարահանման ընթացքում սկսվել է 44-օրյա դատերազմը, իսկ դրեմիներայի ժամանակ էլ աշխարհը կրկին հայրաց է:

Կին խաղաղ չէ:
 «Ֆիլմը սիրո մասին է, բոլոր տեսակի
 սերերի՝ ընկերությունից սկսած մինչեւ
 կին-տղամարդ, մեր բանակի, սպայու-
 թյան, մեր արժանադաշվության մասին
 է: Կերպարի հարցադրումները ֆիլմում
 ըստ են իսկ ասենիք՝ ուսանուեց»: «Քու

Դավիթ Եւ Արմինե ԱմայաՆերի համերգ-երեկոն Գերմանիայում

Վիթ Ամայանի ստեղծագործությունները դիմչյում են հանդիսատեսի հոգուն ու սրշին, խորհելու առիթ են տալիս ունկնդիրներ եւ ստեղծում ջերմ միջավայր: Գործ ունեն խոր մատող արվեստագետի հետ, մարդ՝ որի կյանքն ունի գերհագեցած անցյալ եվ ներկա: Եվ չնայած իր կյանքում տեղի ունեցած՝ թվում է անհաղթահարելի հրոդություններին, Դավիթ Ամայան դրտի տողերում տեսնում ենք աղազայի հանդերձ հակասի լոյսը, տեսնում ենք հայրենիքի հանդերձ անծայրածիր սերն ու նվիրումը: Այստեղից է թվում նաև համերգի «Ընորհակալ են» ամունը կրող խորագիրը: Սա ըստ էռության ներ ընորհակալությունն է Դավիթ եւ Արմեն Ամայաններին եվ բոլոր այն հայրերին ու ճայրերին, որոնք ամենաթամկան են նվիրել իսաւութենին:

-**Հարուսակակա՞ն է լինելու ձեր գործունեությունը, միտքած նմանատիոն միջոցառումների կազմակերպման սփյուռքահայության համար:**
-Գիտե՞ք, որեւէ ազգ, իր հայրենիքի դրւու կանգնած է ասիմիլյացիայի ռիս կի առջեւ: Սա իրողություն է, որն անտես սել չի կարելի: Այսովուհի նախագծերը նախեւառաջ դեմք է ուղղված լինելու հայկական համայնքների հասկացես Երևանու դիմաց սերունդներին, նաև՝ հասկաց ստեղծագործողին, հայ երգին, հայ բանու բանին ծանոթացնելուն: Արժեկրության աղյող դաշտամիները, հասկացես նրանք, որոնք ծնվել են այստեղ, անդաման դեմք է ազգային ինքնաճանաչման կրթություն սահման: Սա խիս կարեւու եմ համարում: Այս առումով Շեղինուածական աշխատավոր է իրավական աշխատավոր է իրավական

Այրոն, ուստիշագմի ու
հայրենասիրության արանքում
Տեղ ունեցած «Գարուն ա» ֆիլմի որենիցին

կլինի, եթե լայնամասցար դատերազմ սկսվի»: «Մենք լավ ազգ ենք, բայց շատ վաս հասարակություն», - իր հերթին ասում է Ֆիլմի գլխավոր դերասան Ել Պրոյուսեր **Ալեքսանդր Խաչատրյանը**: Նա Ֆիլմը զնահատում է որպես հայրենիքի հանդեռ մեր ունեցած վերաբերնունիքի դրսերում: Այն ազգային է, բայց ունի զուգահեռներ, որոնք կիուզեն աշխարհին, օրինակ՝ արվեստն ու բարբարությունը:

Եւ հանդիսատեսը ֆիլմը նայելուց հետ
կը կսի մտածել ու կմտածի կարեւորի մա-
սին, ինչը բաց եմ թողել վերջերս», - ի-
խոսիում նշում է դերասանուի հի ԵՎԱ-
ԶՈՒՐԱԿԱՅԻՆ:

Երեք սերունդ, Երեք սարքեր բնակորո
թյան մէր մարդիկ, որննցից ամեն մէկը
մարմնավորում է մեզնից յուրաքանչյու^{րին:} Պատը, որդին, թռող: Պատը՝ Արա
նը, Յախսկին գնդապետ է, ամբողջ կյան
քի հերթին է տեսականութան: Խարուցնա

նացնում նաեւ Հայ-Գերմանական ճշականութիւնը, որն էլ, հենց Դավիթ Ամայանի բեռլինյան համերգի նախաձեռնողն է:

-ՄԵ՞ծ է արդյոյի հայկական մշակույթի դահսնացարկը եւ կարիքը արտելրում բնակվող մեր հայրենակիցների համար:

-Ինչու՞ս արդեն նույնից, դահանջարկը դեմք է ստեղծել խելացի եւ օգտակար առաջարկություններով։ Հայ-գերմանական մշակութային կենտրոնում հայութամբների եվ երիտարադմների համար դասավանդվում են հայոց լեզու, ազգային դար, երգարվես, խոսի կովտուրա առարկաները, գործում է թատրական ստուդիա, կա նախադրոցական խմբակ, առաջիկայում նախատեսվում է երաժշտական բենդի ստեղծում։ Ինչ վերաբերում է Հայաստանից այլ արևիստներ հրավիրելուն, աղա, այո, այդ գաղափարը կա։ Եվ խոսք միայն երգարվեսի մասին չէ, թատրական ներկայացումներ, կինոցուցադրություններ, անհաս ստեղծագործողների հրավերներ եվ այլն։ Այս նույն տրամարանությամբ, կենտրոնի սնօրեն Արտակ Կիրակոսյանի հրավերով սարիներ առաջ Բեռլինում մենահամերգով հանդես է եկել նաև սիրված երգի Ուլրեն Համբվերդյանը։ Կորոնավիրուսով դայմանավորված սահմանափակումներն ու աշխարհում ընթացող այլ դրույթներ, բնականաբար իրենց բացասական ազդեցությունն են ունենում բոլոր ոլորտներում։ Դուսանի ուլուսվ կյանքը կվերադառնա իր բնականոն ընթացին, եվ մենք, ամսութ կիրականացնեն նաև նոր ծրագրեր։ Մենք փորձում ենք մեր ներդրումն ունենալ Բեռլինում ապրող հայերի մշակութական և ասմունքներ։

գործին: Նրա որդին՝ Գնելը, գործարար է, մինչ օրս չի ներում հորը հայրենին ընտանիքից վեր դասելու համար: Թորը՝ Լեռնը, վիրտուոզ երաժիշտ է, որ ոգեսնչվելով դադի գաղափարախոսությունից՝ մեկնում է ճարտի դաշտ: Սակայն հերոսի կյանքում սեփական աղաքան եւ հայրենիքի նկատմամբ դարսք բախվում են իրար՝ ստեղծելով ֆիլմի հիմնական կոնֆլիկտը...

«Այս ֆիլմը շատ է մեր մասին, բայց կան գործադրություններ՝ արվեստ-քարերատուրա-թյուն, զինվորական-մարդասպան, որը ներման անքողջ աշխարհից ցավու կողմն են այս զանգվածային տեղահանությունների ֆունդին: Այս առօնություն, ինչպես նաև տեխնիկական առումով ու դերասանական խառնությունումից ֆիլմը դաշտաւագ է ներկայացվելու միջազգային տարբերակական մեջ».- ասում է Խաչատրյան:

Նշեմ, որ նախատեսվում է ֆիլմը ցուցադրել աշրեթ Երկրներում, իսկ առրիթմը՝ 1-ին հեղինակավոր Directors Guild of America (Ամերիկայի ռեժիսորների գիլդիա) դափնիքում տեղի կունենա կինոնկարի ամերիկյան դրամիերան, իսկ առրիթմը՝ 8-ից պահանջված Ամերիկականի և ԱՄԵՐԻԿԱ

8-րդ սկսած զանգվայացքի Լու Հաջովասր
Laemmle կինոթարունների ցանցում:

**ՄԱԳԱՏ-Ն ԽԱՅՏԱՐԱՐԵԼ
Է ՉԵՌՆՈՔԻԼԻ
ԱՍՏՈՄԱԿԱՐԱՆՈՒՄ
ԱՆՎՏՈՎԱՆԳՈՎԾԵՅԱՆ
ՄՈՆԻՍՏՈՐԻՆԳԻ
ԽԱՄԱԿԱՐԳԻ ԻԵՒ
ԿԱՎԻ ԿՈՐԱՍԻ ՄԱՍԻՆ**

**ՄԱԳԱՏԵ-Ի գլխավոր տնօրեն Ռա-
ֆայել Մարիան Գրսսին հայ-
նել է , որ գործակալությունը կորցրե-
լ է կազմ Զեռնորիխ ատոմակայամի-
անվաճանգության մոնիթորինգի հա-
մակարգի հետ:**

«Թե՛նորիկի առոմակայանի աճվ-
տանգության մոնիթորինգի համա-
կարգի հետ կաղը, որը հեռակա-
չվայլմերի փոխանցում է, կորել է», -
ասվում է հրադարակման մեջ: Ն-
վում է, որ կայանի դեկավարությու-
նը ստեղծված իրավիճակում ԱԵՄ
ներկայացուցիչների հետ սփյուռք է:
միան եւելորնային փոխուսու:

Ուշայա զըստուայա զուտուկ։
Ուկրանական կարգավորող մարմինը էլեկտրոնային փոստով հայսթել է, որ Զեռնորիխի առոմակայանում միջուկային նյութերի նշակումն ուղարկեամբ է։

Ուկրաինան ԱԵՄԳ-ից օգնություն է խնդրել Զեռնորիկի առողջապահության 210 տեղմինիական անձնակազմի և անվտանգության աշխատակիցների փոփոխության համար։ Խնչղես հայտնել են Կիեվի իշխանությունները, այն բանից հետո, երբ ռուսական կողմը հսկողության տակ է վերցել կայանը, այնտեղ աշխատում է աշխատակիցների նույնականությունը։ Ռաֆայել Մարիանո Գրոսսին ասել է, որ իմքը դատարան է Զեռնորիկի բռչել։

Ոուսաստանի օդադեսանաւային ուժերի ստորաբաժանումները լին-
պին վերահսկողություն են հասա-
տել Չեռնոբիլի առոճակայանի վրա
ու մերձակա տարածություն: Ոուսաս-
տանի դաշտանության նախարա-
րությունը հայտնել է, որ ռուս գինը վո-
րականները դայմանավորվել են
Ուկրաինայի առոճակայանի դա-
հակախմբի առանձին գումարտակի-
զինծառայողների հետ՝ համատեղ
աղահովելու էներգաբլոկների եւ
կայանի սարկոֆագի անվանգու-
թյուն:

Ուկրաինայի Կիեվի մարզում գտնվող Զեռնորիի առոմակայանում վթարը տեղի է ունեցել 35 տարի առաջ՝ 1986 թվականի ապրիլի 26-ին: Կայանի չորրորդ էներգաբլուզուսուրինային գեներատորի փորձարկման ժամանակ տեղի է ունեցել պայքարը և հրեհի, որը հանգեցրել է առոմային էներգիայի դատմության վերաբերյալ:

ԳԱՐԻԿ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

Հայ գրահրատարակչությունն ունի դարերի ղամբություն: Դարերի ընթացքում այն ապրել է զարգացման մի շարֆ փուլեր՝ ներկայացնելով ինչողես գրեր, այնուահելութերեր ու ամսագրեր, գրեր, դասագրերեւ եւ այլն: Խոսեմ մի հրատարակչության մասին, որը արդեն շուրջ 100 տարի գրադարձում է հրատարակչությանը՝ բավարարելով ընթերցողներին, ներկայացնելով հրատարակության մեջ երկրում, այնուահելու էլեմենտները և առաջնահանդիսացները: Խոսեմ է Հայաստան» հրատարակչության մասին է, որը ստեղծվել է 1921 թվականի հունիսին:

Ըստ Հայուների Վրա մի խարան, դաշված: Դեռազգայում անկախության շօջանը շատ բարդ է. հաղթահարեցինք շատ խոչընդունելու և դիմակայեցինք: Եվ փառք Ասծու, հրատարակչությունը հենց նույն անկախության շօջանում տեղ բազմաթիվ գրեր, որոնցով այսօր ինքը կարող է հղարժությամբ մնանել ուղևական: Կսենֆ, Գարեգին Նժդեհի առաջին լիակատար ժողովածուն հրատարակեց «Դայաստան» հրատարակչությունը, առաջինը ճառուցեց այդ մեծ հայորդու անունը: Կսենֆ, որ «Սասունցի Դավթի» համահավաք տեսահանութեան առաջին բարգմանությունը մենք հրատարակեցինք: Մենք այսօր բաց

10-ին Ժողկոմխորի դեկրետով, որի ամսությունը է Ալեքսանդր Մասնիկյանը՝ Մինչեւ 1964 թվականը կոչվել է «Հայաստանի մետական հրատարակչություն»՝ «Հայմեծիրաց»: Այս հրատարակում է հասարակական-բաղադրական, գրական, գիտական գիտահանրամատչելի գրականություն, ինչպես նաև տեղեկատուներ, օրացույցներ, լրականեր եւս: Հայմեծիրացի առանձին բաժինների հիմնան վրա ստեղծվել են նի շարք հրատարակչություններ, որոնցից են «Կուսիրատը», «Քաղիրատը», «Խորհրդային գրողը», «Հայմեծագիտական-բաղադրական գրողը»: Սա ժամանակի ընթացքում դեկավարել են ամպանի գրողներ ու մատականներ Ոուրեն Զարյանը, Ակրտիչ Սարգսյանը, Գեւորգ Արշակյանը, Վիգեն Խեչումյանը, ճարդիկ՝ որոնք կազմավորել են հրատարակչությունը իսկ վեցին 25 տարիներին «Հայաստան» հրատարակության սնօրենն էր գրականագետ, բանասիրական գիտությունների թեկնածու Վահագն Սարգսյանը՝ աշխատելով այն ժամանակ դեռ խորհրդային տարիներից որպես կուսական:

Այստիպէվ, կարված մեկ դարյա հորեց յանձնի հետ, գեղեցիկ միջոցառում էին կազմակերպել հայ արվեստաեր ու ընթերցաւեր հասարակության սիրված վայրերից մեկում՝ Եղիշե Զարենցի անվան գրականության ու արվեստի թանգարանում: Այստեղ գրական-երաժշտական ցերեկությունն ունեցեց «Դայաստան» հրատարակչության 100-ամյակը: Միջոցառմանը մասնակցում էին սարքեր սերունդների ներկայացուցիչներ, սարքեր մասնագիտություններից ըստ մարդի:

գլավիշյան բռնաճնշումները: Գրաբն
նության՝ որի մինչեւ այսօր իր վերելքը¹
դեռ չեն աղափհնվել: Յատարակչությունը
նը հիմա դեկավարում է **Նախա Սարգս**
Այանը, որ լավ հնում է մեր գրական աշ-
խարհին, գիտի գրողներին: Նա ունի
փորձ, ունի գրողների հետ սփյուռքուն
գրահրատարակչությունը և դիմում պարագա-
լինքում»:

Վահագն Սարգսյանի համոզմաճը «Դայաստան» հրատարակչության անցած ժամադրական նույնագույնում է հենց իհմ նադրնան ու ղեկավարման գլուխ կանգ նած նվիրյալներով, որոնցից մեկն է նաեւ մեր մեծանուն բանաստեղծ Եղիշե Զարենցը. - «Մեզանում ոչ միայն ձեւա վորվեցին հրատարակչական գործի մաս նագետներ, այլեւ այնտեղ աշխատեց Եղիշե Զարենցը, որ դրեց իր մատենաւրե ռով, գրեթի տոպարության որակով, ընու

թագրիչներով մեծ ավանդներ: Այստեղ
աշխատեց Ռուբեն Զարյանը, որի աշխա-
տած ցրանը հաճընկավ դատերազմի-
տարիներին, եւ նրա հովանու ներին ստեղծ-
վեցին Դերենիկ Դեմիրճյանի «Վարդա-
նանք», Ստեփան Զորյանի «Պատ թա-
գավորը» եւ այլն: Հետազայում՝ 60-ա-
կաններին, գլխավոր խմբագիրն էր Ակր-
սիչ Սարգսյանը, որ էլի մեծ ավանդ թո-
ղեց: Նրա ժամանակ գրեթի տպագունակ-
ները հասան 50, 60, 70 հազարի, որովհետ-
և գրի հանդեղ սեր ավելացավ: Հենց
այդ տարիներին տեղի ունեցավ Պարույ-
՛ր Սեւակի «Եղիշի լուս»-ի ողիսականը՝
Եկ կարծես թե դա մնաց եւ խորհրդային-
երին: Եւ ներ այն ժամանակաւ հետա-

Ճակատով եմ մտնում մեր երկրորդ հարյուրամյակ»:

Խոսելով ներկայիս գործունեության մասին՝ Վ. Խարզայանը նշեց, որ սա մեր իրականությունում անձնաբեղում գործունեությունը ծավալած հրատարակչությունն է, հայտնի է ունիվերսալիզմով, որովհետեւ հրատարակել եւ շարունակում է լուս ընծայել գեղարվեստական, գիտական, երաժշտական, երաժշտագիտական արվեստին եւ այլ ոլորտներին նվիրված գրականություն։ Նրա խոսով՝ հրատարակչության տոպանակաները նվազել են, սակայն կարողացել են դահլյանել «Հայաստան»-ի ակունքներում կանգնած ճարդկանց թողած ավանդույթները։ Բանախոսը տեղեկացրեց, որ հրատարակչությունն առաջիկայում լուս է ընծայելու ժամանակակից հայ հեղինակների շատ գործեր, «Ուսա դրեգիայի անթոլոգիա»-ի վեցերորդ հատորը:

Հորելյանի առթիվ իրենց սրի խոսելոն ուղղեցին գրականագետ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր **Դավիթ Գասպարյանը**, հրատարակչև և խմբագիր **Յովհաննես Այվազյանը**, Հայաստանի գրողների միության բարության գործադիր քառօրյա ժողովի անդամ Տեսրու Դեմիրյանը, գրականագետ, բանասիրական գիտությունների ՍամՎել Մուրադյանը: Միջոցառումը հաջեցած է նաև Երաժշտական համարներով ու գեղեցիկ ասմունքով, որն ուղեկցվեց Հայկանուու Դանիելյանի անվան արվեստի դպրոցի սաների երաժշտական ելույթներով եւ ասմունքող Գայանե Ալամբեամի ընթերակումներով:

*Էռևանի պատմության առաջնահամարը՝
Արքայի պատմության առաջնահամարը.*

ՍՈՒՐԵՆ Թ. ՍԱՐԳԱՅԱՆ

m̄rnΦtunr

Լավ է ասված՝ կյանքը երկար աղբերու արվեստ, դարսավորություն՝ հայրենիքի, ընտանիքի եւ հարազամ-մերենիքների հանդեմ; Եվ այդ կյանքում, ոչ մեծ վերապահումներով, յուրաքանչյուրն ստանում է այն, ինչ ցանում ու ցանկանում է: Դայսնի դատմություն՝ հոլոն փիլսոփաներից նեկը օր ցերեկով վառված ճազգ ձեռնի շրջում է եւ երբ հարցնում են, թե ինչ է անում, դատասխանում է՝ ճարդ եմ փառում: Նոյնը հանգիս կարելի է ասել նաեւ մեր օրերի ու մեր իրականության համար:

Մեր այս դժվարին օրեռում ամեն ինչ անում ենք, ամեն ինչից խոսում-վերլուծում ենք, իսկ մարդուն բոլորովին մոռացել ենք: Քիչում ենք մեկ-մեկ՝ ընտրությունից-ընտրություն եւ մեկ էլ՝ երբ հայրենին պատճենաբար կարիք է լինում:

իսկ անկախության երեսուն տարում եւ համարես վերջին չորս տարում մեր իշխանությունները ինչ ուղղություն ասես չորդգրեցին, ուր ասես չթեվկեցին. Ել դիյուսիս, էլ հարավ, էլ արեւմուտ: Ու դրանով ում ասես առիթ չսկեցին մեզ հարվածելու-դաստելու...: Այսօր էլ չգիտես կարճատեսությունից, գիտելիների ու փորձի դակասից, դասնության չինացությունից, թե ինչ այլ դասճառով ակնհայտ քուրամետ բաղադրականություն են վարում: Այսօր ողջ հայ ազգը Յայաստանում, սփյուռքում եւ Արցախում դառակաված է, Արցախի մեծ մասը կորսված, դետական ժամ իմաստիուններ անգործության են նաև վաճած...:

Տասնամյակներ առաջ հրադարակախոս, դատմաքան, հասարակական գործիչ Դավիթ Աբանուլև (Տեր-Դանիելյան, 1879-1942) ասում էր, որ Դարաբաղն ամբողջական Հայաստանից դուրս՝ «դաիսուն է, որ նախ եւ առաջ գերեզման դիմի հջեցնե անկախ Աղբեջանի գաղափարը։ Բայց միաժամանակ նա դիմի բունավոր եւ Հայաստանի անդրուրությունը։ Եթե Աղբեջանում խելքը գլխին բաղադրեներ լինեն, նրանի ամենից առաջ դիմի հրաժարվեն Դարաբաղից։ Եթե Հայաստանում հայրենիքի հավաման հանդիպից գործիչներ կան նրանի օրն ի բում դիմի մասեն Դարաբաղի մասին։» Կարծում են՝ չեն մտածում։ Հակառակ դեղում կարելի էր օգտագործել ռուս-ուկրաինական դատեզամի հետեւանով ստողծված իրավիճակը եւ նեզ այնքան անհրաժեշտ դիվիդենտներ շահել եւ ոչ թե հակառակական ցույցեր արժնուել։ Պատրազմն, իհարկե, կավարսվի, բայց արձանագրենք, որ այդ իրավիճակից իր երկակի խաղերով փայլուն օգտվում է հենց Աղբեջանը։ Ուստի հավատարմության երրում է տախոս, ուկրաինացիներին՝ ծրիբենքին, Պուտինի հետ ողջագործվում է՝ ուկրաինացիներին օգնող կամավորներ ցուցակագրում, միջազգային հարթակներու «դաշտմուն է», իսկ իր երկրում հակառակական ցույցեր ու դատարաներ հրահանգում։ Եվ եր դատասխան տալու աշխիք ներկայանա, երկու կողմին էլ կարող է դատարաքանել այդ արարեները, որոնցից որոնք որ ձեռնուու չինեն այդ դատիքին կվերագրի ընդդիմությանը։ Ենցան աս է դիվանագիտությունը եւ ոչ թե ոչինչ չէվող մերկադարանց հայտարարությունները։

Ոուս-ուկրաինական դատերազմն ինքնադրելու վելու արիթ է դարձել: Բոլորը գրում են, դիրքորոշում արտահայտում, կանխատեսումենք անում, ոմանք էլ, ի դաշտանություն ուկրաինացիների, ցույց կազմակերպում: Անենաբունո՞ր Ոուսասանի դեմ ծռված ծոերն են, որոնց հետ բանավիճելն անհնաս են համարում, անի որ դատմությանը տեղյակ են ու գիտեմ, որ բացարձակադես իր դետական օահերից ենթելով առաջմն մեզ միակ իրական օգնության ձեռք մեկնողը Ոուսասանն է: Գիտեմ, որ ինչ չեն եռել դեմքերը, երբ Օրան ձեռնուու չեղել ու չի օօնեն: Եսև մենիք է մետք հասում լարձական:

Առևտութեան պատմութեան մասին

Տեսությամբ հետևողուններ անելու փոխարեն, ազ ու ձախ շաղակատել ենք ռուսների դավաճանության մասին: Գիտեմ նաև, որ ներկայիս Ռուսական Մուսկվան ԼԻՈՒԼԻ քաղութ է Արցախյան Երրորդ դաշտազմում իր գրադեցրած դիրքորոշման հետևանմերը: Եթե այն ժամանակ Ռուսաստանի Դաշնությունն ավելի վճռական լիներ եւ լարտել օգներ ու աջակցեր մեզ եւ ցուցադրական ծեծ աղափվեր թուրքական կողմին, այժմ այս ասելին այլ կերպ կնաշեին... Արյունակում հիմա շատեր նշանում են, որ, ահա, եթե 2020 թ-ն Ռուսաստանի Դաշնությունը ՎԱԽԵՑԱԿ եւ չցանկացավ ընդհարվել թուրքական կողմի հետ, աղա նա այնքան թույլ է, որ հնարավոր կլինի նրան կոտրել անհամենա ավելի ուժեղ Միացյալ Արեւուսի հարվածով...Արդար է, ցավով...

Այսօր հարկավոր է սթափիվել: Այսօր ոչ
թե խաղալու, այլ սեփական որոշումներ
կայացնելու ժամանակն է: Այսոթիսի
տոպավորություն է, որ մենք այս մոլորակից
չենք, որ ներկա աշխարհավաղաբական
փոփոխությունները մեզ չեն վերաբերում:
Այսինչ մենք եւ ենք այդ մեծ ջրադրույթում
եւ եթե ձիւս չկողմնորոշվեն ու ամուռ մե-
կից չկարչենք, կանիւտանան արհավետ:
Թեեւ ռուս բաղաբատես Սասնիսլավ Տա-
րասովը կասկածում է, որ իրավիճակը
կարող է հասնել լայնամասշտար դատ-
րազմի, սակայն միեւնույն ժամանակ
աւրօինակ է համարում այս օրերին հայ-
ադրեցանական սահմանին տեղի ունե-
ցող իրադարձությունները: Սոսկվայի հա-
մար աւրօինակ է նաև, թե ինչո՞ւ հան-
կարծ դատունից հեռացվեց Յայաստանի
Պատմանության նախարարության էլի-
տան: Միգրիտ ինն ուզում էր հարձակ-
վել, թէ Ալիեւը իրավիճակը սարեց այն
սցենարով, որ փոխվեր Յայաստանի ՊՆ
դեկավար կազմը, Փաշինյանն էլ չառա-
կեց: Կարելի է ատրեւակներ ենթադրել,
քայլ առաջմն ստույգ ինֆորմացիա չկա:
Այդ հասկածը խաղաղադահ առաբերու-
թյունից դրւում է: «Ինչ ասում է Երեւանը՝
մի բան է, զարմացած արձանագրում է
Տարասովը, Անդրեցանը՝ այլ: Արձանագ-
րենի, որ անհասկանայի դատարարա-
նությամբ ազատվեց Պատմանության
նախարարը եւ նրա փոխարեն նշանակ-
վեց Սուրեն Պատիկյանը: Որ Յայաստա-
նի Թիվնակ ուժեղամ տեր ունեար Ա

կի Զինված ուժերուն տեղի ուսեցող վերափոխումներն առնվազն զարմանալի են, բանի որ տպավորություն է, թե որու ուժը դարձարդում են, որ կադրերը ճարվեն, հեռացվեն սարգայանական չինով-նիկները։ Բայց Զինված ուժերը ճարելի այլքան հետև չէ, թեղեւ հնարավոր է՝ ինչ-դեւ որ ժամանակին արեց Երդողանը։ Բայց մեկ հարվածով նոր համակարգ չի ստեղծվի, սա դեմք է հաշվի առնել։ Միգուցե Վարչախումբը ռազմական հեղաշրջումից եր վախենում, միգուցե չէր վստահում զինվորականներին։ Վարկածները շատ են Մոսկվայում։ Ամենակարեւուն այն է, որ, Տարասովի ասելով, Ուլյաստամին ասա հրամանակամուն Յանաչև-

Այս չի կարողանա օգնել եւ ավելացնում է. «Եթոց մի բան լինում է, միանգամից Ռուսաստանին են դիմում, բայց Ռուսաստանն ինչ կառ ունի: Դուք ձեր սեփական խնդիրները չե՞՞ կարողանում լուծել, Ռուսաստանից հնչ ե՞ ուզում, ինչքան կարել է: Ռուսաստանին դարձել ե՞ գնդակ, ինչքան կարելի է խաղալ. սեփական որոշումներ կայացնելու ժամանակն է»:

Համբերությունը հիմնայի հասկությունն է, բայց կյանքը չափազանց կարճ է երկար համբերելու համար: Քանի որ հսկակ է մեկ բան, որ այսօվք դատերազմը շատ արագընթաց է բոլոր իմաստներով, ինչ-դեռ մի առիթով իրավացիոնը ասել է Վազգեն Սարգսյանը, ուշանալ մեկ րո-տե՛ կարելի դարձվել կրվում, ուշանալ մեկ ժամ՝ կարելի է դարձվել ճակասա-մարտում, ուշանալ մեկ օր՝ կարող են կորցնել հայեմնիք: Եթե էլ դեմք չէ մոռա-նալ, որ նույնիսկ ոչխարն իրենից մեծ վտանգ է ներկայացնում, եթե դու խոս ես (Ս. Գ. Ցոլումբեն) Եւ ոչխարների բանակը, որ դեկապարվում է առյուծի կողմից, ա-վելի ուժեղ է, քան առյուծների բանակը, որ դեկապարվում է ոչխարի կողմից: (Սա-տումբու):

Ուսասանը հարձակվեց Ուկրաինայի վրա, որպիտելու ՌԴ բաղադրական վեճախափին դուր չէր գալիս Ուկրաինայի վարած բաղադրականությունը։ Իսկ մեր լրատվականներն իրար հերթ չտալով հրադարակում են նախկին ՀՅԿ-ական, դաշնակցական, հանրային, գիտական եւ այլ «էլիտաների» ներկայացուցիչների հղարք հիմնութանը, «քե տեսե՞ ինչ է լինում, երբ կլոուներն են գալիս իշխանության եւ արևմտաներ են դաշնում»։ Այսինքն, ըստ սրանց տրամադրանության՝ սասցում է, որ, եթե հետխորհրդային որեւէ երկիր փորձի եվրոպական զարգացման ուղի բռնել կամ ասեմբ ազգային զարգացման ուղի, առա Ուսասանը ի դատախան դիմի դատերազմի այդ երկիր հետ, եւ դա կլինի նորմալ։ Այս մարդիկ իրականում մեզ ուզում են հանգել, որ կոռուպցիան, թալանը, ընտրակելիթիթները, դեւական ինստիտուտների ոչնչացումը հանցագործություն չեն, այլ անվտանգության աղափառման ռազմավարություն։ Այժմ ՌԴ-ն ըստ իր դատօնական վարկածի «փրկում է Ուկրաինան եւ աշխարհ նացիզմից»։ Չինա հարկավոր է, որ Ուկրաինայի հարցում հայ ազգը պարզաբեր դադարական իշխանություն,

բացառապես չեղողություն։ Ակնհայտ է, որ արեմսյան ցինիզմը եւ ուկրաինացիներին նետված «ինքնիշխանության» դատարկ գաղափարը բարութանդ արեցին Եվրոպայի երեսնի ամենամեծ դետությունը։ Արեմսութքը մեզ «համոզում» է, որ Եկրի դեկապար դեմք է ընտել Երիտասարդի եւ «բռուակի» է դեմքուղարկել հնացածներին, բայց իրեն դեկապար են ընտրաւ 80 աստեկանին ճուղողին։ Նշանի մեզ «համոզում» են, որ դաշտամության նախարարի համար զինվորական լինելը ու համազգեստ հաօսներ ուրաքանչ է, ուստի իրեն նաև

իսարա են նշանակում կոչումով ամենաբարձրին՝ բանակի գեներալին: Մեզ բարդում են այնպիսի «բարձրագույն արժեքներ», որոնի իրենից երեք չեն կում ու հենց դրա համար էլ հանդես են գալիս ուժեղի դիրքերից: Նշանց բենջը «Ժողովրդավարություն» է, որը կուրացած երկրագելուց մեկ էլ կղարզվի, որ մեր ճակատագերը «անհայրենիությունն» է:

Ուստի դասական դասմագես Կյուլ-չեւսկին ասում էր, որ դամությունը ո-չինչ չի սպոռեցնում, սակայն դաժանու-րեն դաժում է նրանց, ովքեր մոռանում են այն: Ցավով մեր դամությունը լի է Ե-ցերով, որնց համար, մեղմ ասած, չես կարող հյարտանալ: Մենք շատ անգամ-ներ ենք դարսվել, ճակատամարտեր ու դաշտազմներ տանու սկսել: Մենք մե-տականություններ ենք ստեղծել ու շատ հաճախ կորցրել: Մեզ շատ անգամ են կոտորել ու մենք նոյնինսկ չենք կարողա-ցել, իսկ շատ դեմքերում չենք ցանկացել ոդիմադրություն կազմակերպել: Մենք նե-իսկ ձեռքով սղանել ենք մեր ազգի մեծե-րին, հանուն ռողբական շահի, սակայն ոդիմացը սացել ենք մահ եւ ավերածու-թյուն:

Մենք դավաճանել ենք մեր իսկ սերունդ-ներին, նրանց մասնելով ցավի, սովոր պարագաների համար ուրիշի ժահի ու մեր միջի դժուակաթիզի: Մենք փորձել ենք ոչ թե դայլարել, այլ հարմարվել, ոչ թե մարտնչել, այլ համանվել, այսպես կոչված՝ հաճակեցության եզրը գտնել ներեկիր աստղատակած ռոշուր հարեւաների հետ, նրա հետ առեւտու անել, նրա լեզվով խոսել, նրան նմանվել: Սակայն նույնիսկ այս դայնաններում արժանացել ենք արհամարանի եւ որդես հետեւագի բռնության ու կոտորածի: Սակայն դեռ չեւ եղել դեմք, երբ մենք այդ ամենը անենին միաժամանակ եւ դատմական մի կարգ ժամանակահատվածում, երբ մենք ներձեռնով իսկ ավերեինք մեր ծաղկուն տնունը ու ներւ բռնեինք բաջնազարմերին....: Որ Քայլոց մետականությունը հերթական անգամ դավաճանվեր հենց նրանց կողմից, ովքեր ի դաշտուն մետք է այն դաշտանեին: Որ հայ ժողովուրդը վերածվեր անասված աճրուի, որը միայն ամենին է տեղում տուրց բոլոր, սակայն դուրս մնան անունը: Եթե մեր կողմէ կա

չի գալիս իր հսկ Հայրենիքը փրկելու: Յերթական անգամ մենք, ինչդեւս միշտ, մեղադրում ենք բոլորին, բայց ոչ ինքներս մեզ, ինչպատճեռ դնում հարավի, հյուսիսի, արեւածուի եւ արեւելիի վրա, բայց ոչ Երբեք իմքներս մեզ վրա: Մենք վաշխառուի նման մեր վնասները եւ օգուտներն ենք հաշվում, սակայն չենք նկատում մեր կողին զրիված զինվորի ընտանիքի վիշտը: Մեր զավակներից Հայրենիքի նվիրյալ ռազմիկներ դաստիարակելու փոխարեն նրանց վերածում ենք վաշխառուների, այսորվա լեզվով ասած՝ մենքներների, տալիս ենք կեղծ կրթություն, կեղծ դիմուններ, վերածում ենք «առնեմծախտեմի մասնագետների»: Պետության դեկապար ընտելու փոխարեն մարզաբներ ենք փանում, որը մեզ կասի ականջահան խոսե՞ր, խոտումներ կտա, իե՞ս կյանի կխոսանա: Մեր կեղծ մարզաբներ են դես, այլ ոչ թե ռազմիկներ, մեզ նեղմին շհասներ են դես, այլ ոչ թե կանոնադրություններ:

Բայց ժամանակն է վերջապես, որ այս դաժան փորձությունների միջոց անցնողը Հայ ազգը դասեր բարի, մեկընդիւծ հրաժարվի սրկամիտներից, ազատագրվի, մաքրվի ու Հայաստանից դուրս շրջին Հայրենիքի առիւվաճառիով գրավվողներին: Այսօր, երբ ամբողջ աշխարհը ուսուուկրաինական անունով նոր աշխարհակարգ ձեռավորող ծուրջարի մեջ է, Հայրենիքը կարիք ունի հայրենասեր ու ազգանվեր մարդկանց՝ իրական մասվորականության, հայրենանվեր ռազմիկների, որոնք այս արհավիրից դատական դասեր կիսալեն ու կվերակառուցեն մեր բոլորի Հայաստանը՝ Հայրենիք-Սփյուռք-Արևածի երանեականության:

ՔՐԻՍՏՈՆԵՈՒՅԹ

«Երկար տարիներ զբաղվել եմ դրոֆեսիոնալ ֆուլքուրով: Պատրաստվում էի բարձրագույն կրթություն սասնալ սովորի ուղղությամբ: Ընդունելության հնարյունաներից միայն մեկ օր առաջ իմացա, որ հայրը բոթեր եղափոխել է ԵՊՀ-ի Ֆիզիկայի ֆակուլտետ: Այդին ես դարձա Մայր բուիի, աղա Սոսկվայի դեռական համալսարանի ուսանող».

Եղուարդ Ղազարյան

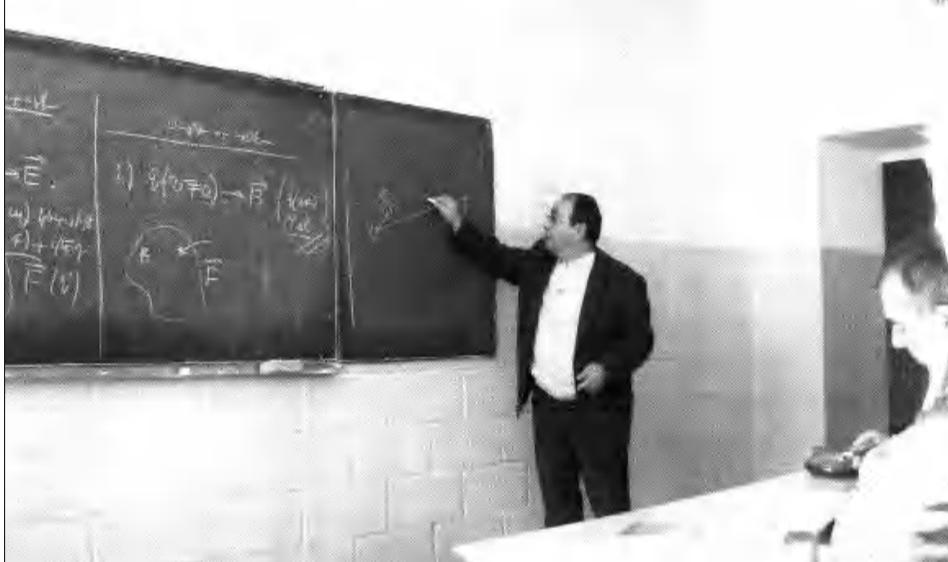
Ականավոր ֆիզիկոս, Դայատանում նանդիքիկայի հիմնադիր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Եղուարդ Ղազարյանն օրեւնցը ծննդյան 80-ամյակը: Գիտական գործունեության ուրոց վեց տասնամյակների ընթացքում նա գրադարձել է աշբետ դաշտում՝ Կրթության և գիտության նախարար, Մանկավարժական համալսարանի ռեկտոր, ԳԱԱ փոխնախագահն այն. Կրթության և գիտության հմուտ կազմակերպություն, դեռական և հասարակական գործիչն իր գործունեության բոլոր ոլորտներում կարեւորել է Կրթության դեմքը, գիտության զարգացումը, բարձրացրել է խնդրահարույց հարցեր, հետանուն երեսականը: Այսօր էլ անվանի գիտական անհանգուստացած է. Կրթության և գիտության ոլորտում շատ բան ենք կորցրել:

«Խորհրդային կրթական հաճակագն ուներ բացահայտ ընդգծված երկու ռազմավայրերում՝ հիմնարարությունն ու հարագիտային լուսաւորությունը։ Դա տախու էր հիմնարար գիտելիքներ՝ անկախ նրանից, թե ինչ ճանապահ էր դաշնային աշակերտը։ Ին գործունեության արքեր էր օջախներում մշտական խորհուրդ են սկզել դադարական այս երկու կարեւոր ռազմավայրերուները։ Տապահ չղափական վեց դա մեր կարեւոր կորուսն էր», -մեզ հետ գրուցում նույն է եղուարդ Ղազարյանն ու թվարկում այն խնդիրները, որոնք անկախությունից հետո ավելի խորացրին կրթական հաճակագն խնդիրները։

Որդես կրթության փորձագետ՝ Օաքազմից Անդրեևացը է իր դիմումով ներկայացնելու բարեփոխումների համատեսում։ Նկատում է՝ խնդրին ներկայացնելու անցումն էր 12-ամյա կրթության նախարար լինելու ընթացքում եղուարդ Ղազարյանն առաջարկում էր անցնել 11-ամյա կրթությանն ու թթելացնելու միջին դրորդի ծանրաբեռնվածությունը։ «Նախկին 18 ժամի փոխարեն ուսուցիչն այսօր ժամանակը 22 ժամ է դարձարում։ օրական 4-5 ժամ դարձարող ուսուցիչը սպառվում է, էներգիա չի մնում վերադարձած անգամ, նոր գրականության ընթերցման, կարողությունների զարգացման համար։ Նա իր հիմնական առավելությունը չի հասցնում կատարել։ Դասարանների խոռոչունը եւս մեծացավ. երկու ժամանակը՝ ի վեհականություն է հասկանալու առաջարկը» - համեմատ է Երևանը Զարգարակությունը՝

Որակյալ ժենիային դայնաներ, մյութատեսնիկական բազա, ուսումնական լավ ծրագիր եւ լավագույն ուսուցիչ. ըստ ակադեմիկոս Դազմայանի՝ սա է որակյալ կրթական համակարգ ունենալու գործիքակազմը: Նկատում է՝ ժենիային դայնաների բարելավման, բնագիտական առարկաների գծով ուսումնական լարուատորիաներով դրուցները հագեցնելու տևանկյունից դրական տեղաշարժ, կարծես թե կա, սակայն կարենք է, որ դրուցահնությունը դարձնա հանրային պատասխանատվություն:

«Ուրակյալ կրթության գլխավոր դերակատարը ուսուցիչն է: Նա դեմք է հաճախասիանի երեք կարենոր չափանիշ՝ դպրոցական ծրագրի ցըանակներում կատարյալ ժիրաբետի իր առարկային, աղյա մեթոդական հնտություններին եւ սեխնուրզիանների կիրառմանը նյութն աշակերտներին նաևուշի նաչէնի, բայց գիտական մակարդակում»,- նույն է դուարդ Ղազարյանն ու հավելում ուսուցիչ Երրորդ եւ անծնակարենոր չափանիշը՝ ժիրաբետում մայրենի լեզվին՝ անգլերեն:

միայնակ չի կարող երեխային գրագետ դարձնել:

Եղուարդ Ղազարյանը նաեւ վաստակաւած մանկավարժ է, գիտական գործունեությանը զուգահեռ՝ դասավանդել է հանրադետուրյան մի շարք դրդոցներում, ունեցել ֆիզիկայի բնագավառում օլիմպիական հաջողություններ վաստակած աշակերտներին: Մեփական փորձով գիտի առաջարկադիմումի լավ ուսուցիչ չեն կարող լինել: Ավտոսանիրով է նկատում՝ արժեվային դաշտն ենք կորցրել եւ գլուխ է բարձրացրել մի քանի, որը կոչվում է «սպառողական հիգիենանություն»:

«Գիտելիքն ու հանցությունը հայ ըստ աշխիբներում մշամես ազգային արժեք են եղել: Երանելի էն անցած դարի 60-ականները, երբ ուսուցիչն անառակելի հեղինակություն էր, նա հղարս կեցվածքով մտնում էր դղրոց, դասախոսը բուհ, գիտնականը՝ ինսիստուտ: Դրան նղասում էր առաջին հերթին դեռևս թյան վերաբերումներ, երբ երկրում ամենաբարձր աշխատավարձ ստանում էր դոկտոր, դրոֆեսոր, ոչ թե նախարար»,-նույն է անվանի գիտնականն ու թվակում նաեւ այն գրական ու մշակութային ստեղծագործությունները, որոնք մեծարման էին գիտնականին ու նրա ոռություններուն:

Նրա գործունեությունը:

**ՄԵԾ կորուս Փութքովի, եւ անզնահատելի ձեռքբերում
ֆիզիկայի ոլորտում. Էդուարդ Ղազարյանի
կյանքն ու գործունեությունը**

ղադրում է ուսուցչին, ուսուցիչը ընտանիքին եւ մանկավարժը հեղինակագրկան վել է, մեկ նախարարությունը չի կարող լուծել խնդիրը. ազգովին դեմք է վերականգնել այն ճբնուուրը, որ հայ ընտանիքներում նորից գիտելիքն ու իմացությունը դառնան նույնան կարենու:

- ցիչը», -վստահեցնում է աշակերտների եւ ուսանողների սարքեր սերունդներ կրթած մանկավարժ-գիտնականը:

Եղուարդ Ղազարյանն այսօր էլ շարունակում է իր ակտիվ գործունեությունը, բարձրածայնում կրության և գիտության ոլորտների խնդրահարույց կողմերի մասին: Անհանգստացած է՝ տեխնոլոգիաների սրբնաց զարգացման ժամանակաշրջանում, երբ նոր գիտական ուղղություններ ու մասնագիտություններ են առաջանում, երիտասարդ որակյալ գիտականներ են անհրաժեշտ: «Քիմիան, ֆիզիկան եւ կենսաբանությունը բարձր տեխնոլոգիական ոլորտի զարգացման հիմնական ուղղություններն են աղափովում: Սկզբու դրվում է դրանցում, այնինչ այդ առարկաների գծով ուսուցիչների դպրական արդեն ունենք: Այս հարցի համար ոչ սահմանափակ է դպրումներ են դեմք», - նշում է Եղուարդ Ղազարյանն ու եւս մեկ անգամ ընդգծում՝ այս դասին երկրի համար կարենուագույնը դեմք է լինեն մանկավարժական եւ ինժեներական ուղղությունները:

Գիտության բարձունեցները նվաճած գիտնականը տարիների հեռվից վերանայում է ֆուլքրոլի եւ ֆիզիկայի միջեւ կատարած ընթրությունն ու առանց ափսոսանի վատահեցնում. «Միշ էլ ինչ-որ կիսա թողած բանի համար ափսոսում ես, բայց, մեծ հաշվով, ճիշ բայլ եր, բանի որ սպորտը երիտասարդ տարիի համար է: Ձ՞և որ կյանքը շարունակվում է, եւ ցանկալի է, որ ընթրած ճամանակին իր բերած հաշուածությունը բեզ ուղեկցի մինչեւ կյանքի վերջը», - նշում է Եղուարդ Ղազարյանն ու ասվածը վերահաստում իր գործունեությամբ: Մինչ օրս նա եւ կրթության, եւ գիտության մեջ է դասավանդում է երկու բուհում, Վերաբարաստում ուսուցիչներին, իիմնադիր-խմբագիր է գիտական երեխ ամսագրի՝ «Բնագետ», «Գիտության աշխարհում» եւ «Դերոցականի գրադարանի ճատենաշար»՝ բնագիտական առարկաների գծով: Պրոֆեսոր հավատում է դատահականություններին եւ լիահույս է, որ մի օր այդ ամսագրերում երեխան մի բան կկարդա, կոգեւորվի եւ կընտի հենց այդ ուղին:

Վարիմիր Լիպարիտի Հարությունյան

65-րդ տարւում կյանիցից հեռացավ տաղանդաւուս գիտնական, վաստակաւուս Երևանի մատագրութական, ՀՀ ԳԱԱ քրթակից անդամ, սնտեսագիտության դոկտոր, դրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ Մ. Չորաբանյանի անվան սնտեսագիտության ինստիտուտի երկարամյա սնօթեն Վլադիմիր Լիդարիշ Դարությունյանը:

Ծնվել է 1957թ. մայիսի 21-ին Լոռու մարզի Ջարինջ գյուղում: 1979թ. գերազանցությամբ ավարտի է Երևանի ժողովրդական սնտեսության ինստիտուտը՝ առաջ՝ ընդունվել աստիրանութաւ: Զբաղեցրել է դասախանատու դասունքներ: Ֆինանսական, հարկային, քանկային, արտադրական ու գիտական ոլորտներում: Դոկտորական ատենախոսությունը դաստիարակել է 2004թ., դրոֆեսորի կոչում ստացել է 2007թ.: Պրոֆեսոր Դարությունյանի հետաքրքրությունների շրջանակը աս լայն էր ու արժեավոր: Նա քողեց գիտական հսկայական ժառանգություն:

ՀՀ ԿԱՆ ԳԻՏԱՎԱԾ ՎՈԼԵՎՈՒԹՅՈՒՆ ԽՈՐ ՎԱԿԻՇՈՒ ՄԱԳԻՆ Է ԱՅՍ ԳԻՏԱՎԱԾԱ, ԹՐԻՖԱՆԻ, ՀՀ ԳԱԱ ԹՐԵՎԱԼԻ ԱՆԴԱՎ ՎԱՀԻՆԻՄԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆԱԲ ԱՆԺԱՆԱՆԱԿ ՄԱԻԾ Եւ ՀԱՎԱԿՈՎԱՄ ՄԱՐ ԽԱՐԱՎԱՑԱՆԵՐԻՆ և ԽՏԵՐԻՆ:

